

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון כ"ו - פרשת קרח תשפ"ד

שואל על כך מרן 'אביר יעקב' בספרו 'מחשוף הלבן', מדוע היה צריך משה להתפלל על זה, הרי אם הם יחזרו בתשובה - בודאי שלא יפריע למשה שהקורבנות שלהם יתקבלו. ואם הם לא ישונו בתשובה - מדוע בכלל יקבל הקב"ה את הקורבנות שלהם?

ומיישב רבינו 'אביר יעקב' על פי דברי רש"י הקדוש בפרשת המרגלים, שכותב שכאשר עלה משה למרום, ראה את הקב"ה שכותב 'ה' אך אפיס', אמר לו משה: 'לצדיקים', רק להם תשתמש במידה הזו. אמר לו הקב"ה 'גם לרשעים'. אמר לו משה רבינו 'רשעים' יאבדו, השיבו הקב"ה 'חייך שאתה צריך לדבר'. ואכן, כאשר חטאו ישראל בעגל ובמרגלים, התפלל משה בלשון 'אך אפיס' שמעילה גם לרשעים.

עוד מובא בחז"ל שהקב"ה הביטוי שכל מי שזיכור י"ג מידות של רחמים, מובטח לו שלא תשוב בקשתו ריקם, ולכן חשב משה רבינו שאפילו אם קורח ועדתו לא ישונו בתשובה, אבל אם יזכירו י"ג מידות של רחמים, יעוררו את מידת 'אך אפיס' שקיימת גם לרשעים, וכך הקורבנות שלהם יתקבלו, ולכן התפלל שאפילו אם יזכירו י"ג מידות, לא תתקבל תפילתם.

מוסיף מרן 'אביר יעקב' ושואל, עדיין לא מובן מה החילוק בין חטאם של קורח ועדתו, לבין חטא העגל והמרגלים, מדוע שם השתמש משה במידת 'אך אפיס' לרשעים, וכאן לא? ומסביר מרן אביר יעקב, שאחת מ"ג המידות זו 'אמת', ולכן יש חילוק בין חטאם של קורח ועדתו, לבין חטאם של קורח ועדתו. האמת.

במרגלים ובעגל בני ישראל טעו ולא ידעו את האמת, אבל קורח ועדתו ידעו את האמת, שמשם הוא שליחו האמיתי של הקב"ה, ועדיין מרדו נגדו, ולכן לא היו ראויים שי"ג מידות של רחמים יגנו עליהם.

זה נרמז בתפילתו של משה רבינו 'אל תפן אל מנחתם' ראשי תיבות 'אמת', שבגלל שמרדו במידת האמת, לא הגנה עליהם מידת הרחמים.

יום שישי

תגבורת דינים במחלוקת

בעשר ספירות ברא הקב"ה את העולם, וכל אחד מהנבראים שייך יותר למידה מסוימת על פי שורש נשמתו, יש כאלה ששייכים יותר למידת החסד, יש כאלה שיותר שייכים למידת הגבורה, וכך בכל שאר המידות.

ומי ששייך למידת הגבורה צריך מאד להיזהר שלא לגרום למחלוקת, שהיא שייכת למידת הגבורה ומעוררת דינים.

האר"י הקדוש אומר ששורש הלווים הוא ממידת הגבורה, ולכן הקב"ה ציווה עליהם לגלח את כל שערות גופם, כמו שכתוב 'והעבירו תער על כל בשרם', בגלל שהשערות הם גם כן 'דינים' והלווים ששורשם ממידת הדין, צריכים להיזהר מהשערות, בשביל שלא תהיה 'תגבורת דינים' - דינים רבים מאד.

על פי דברים אלו מסביר מרן 'אביר יעקב' בספרו 'מחשוף הלבן' את הפסוק 'ויאמר משה אל קורח שמעו נא בני לוי', שכאורה הפסוק צריך ביאור, משה פונה לקורח ואומר 'שמעו נא בני לוי', למי הוא דיבר, לקורח או לבני לוי?

אלא, מבאר רבינו 'אביר יעקב', שבאמת משה פנה גם לקורח וגם לבני לוי. לקורח הוא אמר שיתבונן בזה שהוא לוי, וגם התגלגלה בו נשמת קין [כמו שמבואר בכתבי האר"י הקדוש], ונשמת קין היא משורש הגבורה, נמצא שיש בו תגבורת דינים גדולה מאד, קין, לוי, ושערות, והקב"ה עשה אותו 'קורח' וכך אין לו 'שערות' בשביל למעט את תגבורת הדינים [כמו שמובא בבורה הקדוש], ואם כן יש להפלא, מדוע קורח לא לוקח מוסר, ולמה הוא מקלקל על כדו כן שמעורר מחלוקת על משה רבינו. וזו הכוונה בפסוק 'ויאמר משה אל קורח', שעורר אותו להתבונן בזה שהוא נקרא 'קורח' על שם הקרחת' בשביל למעט את תגבורת הדינים, ואיך מחזיק במחלוקת שהיא דין.

ולבני לוי שהלכו אחרי קורח אמר 'שמעו נא בני לוי', תראו את החסד שעשה הקב"ה עם 'קורח', שנקרא כך בגלל שנברא 'קורח', וגם אתם נצטוויתם להסיר את השערות בגלל ששורשכם ממידת הגבורה, ועדיין אתם מחזיקים במחלוקת שמעוררת דינים.

ושולח תמיד רמזים לעם ישראל לעורר אותם בתשובה, וגם לרשעים הגדולים ביותר, שאפילו על פתחו של גיהנום אינם שבים בתשובה, שולח הקב"ה ברוב רחמיו רמזים ואיתנותם כדי שיחזרו בתשובה.

מרן 'עטרת ראשנו' רבי דוד אביחצירא הי"ד בספרו 'פתח האוהל' מפרש על פי זה את שלושת הדברים שצויה משה רבינו לאותם מאתיים וחמישים איש שהצטרפו לקורח, שיקחו 'מחתות, אש, וקטורת'.

וכך מסביר: על שלושה דברים חלקו קורח ועדתו, על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל, על כהונת אהרן הכהן, ועל מלכותו של משה רבינו. ומשה רבינו רצה לעורר אותם על שלושת הדברים האלה שיחזרו בתשובה.

כנגד מה שחלקו על הנשיאות של אליצפן בן עוזיאל, אמר להם להביא מחתות, 'מחתת' זה מלשון 'שבידה', כמו שכתוב (ישעיה נד יד) 'וממחתי פני לא תקרב אלך' שהכוונה מלשון שבידה, ורמז להם שהם צריכים לשבור את הגאווה שלהם, ולא להתקנות בנישיאות של אליצפן, ולחשוב שהם יותר טובים וראויים ממנו, אלא שיקבלו עליהם את מידת הענוה במידה גדולה יותר ממה שהיה להם לפני זה, וכך יכופר להם מה שביקשו גדולה ושררה.

וכנגד מה שעררו על המלכות של משה רבינו, אמר להם להביא 'אש' שמרמת על תורה, כמו שכתוב (דברים ג ב) 'מימינו אש דת למו', ומתורה באה המלוכה, כמו שהתורה עצמה אומרת (משלי ח טו) 'ב' מלכים ימלוכו', וכך על ידי התחזקות בתורה, יכופר להם מה שעררו על משה - שלימד תורה את ישראל.

וכנגד מה שחלקו על הכהונה של אהרן הכהן, אמר להם להביא 'קטורת' שהיא עבודת הכהונה, שמרמת על כל התרי"ג מצוות, שהגימטריא של 'קטרת' היא תרי"ג - אם נחליף את האות קו"ף באות דל"ת בא"ת ב"ש, לרמז על קיום כל המצוות, וכך יכופר להם על מה שעררו על הכהונה.

יום רביעי

נונוש מי שלא שב בתשובה

כשקורח ועדתו חלקו על משה רבינו, הוא אמר להם 'זאת עשו, קחו לכם מחתות קורח וכל עדתו. ונתנו בן אש, ושימו עליהם קטורת לפני ה' מחר, והיה האש אשר יבשר ה' הוא הקדוש'. כלומר, הם נצטוו לקחת מחתות, לשים בהם אש ולהקטיר בהם קטורת.

מסביר מרן 'עטרת ראשנו' רבי דוד אביחצירא הי"ד בספרו 'פתח האוהל' שמשם רבינו רצה לעורר אותם שישונו בתשובה, אבל כשלא שבו בתשובה, נהפכו עליהם כל הדברים הקדושים 'מחתות אש וקטורת', והענישו אותם.

וכך מסביר: כנגד המחטות שחלקו, נבלעו באדמה, כמו שכתוב 'ותבקע האדמה אשר תחתיהם', מלשון 'מחנות', וזה מידה כנגד מידה, כי 'תחת' זה שביקשו לעצמם מעלה וגדולה שלא היתה שייכת להם, קיבלו 'ירידה' שאין כמותה, ירידה שאין אחריה עליה.

וה'אש' שהביאו, ולא התעוררו לחזור בתשובה, התהפכה לאש יצאה מלפני ה' ותאכל את החמישים ומאתים איש מקריבי הקטורת'.

וה'קטורת' נצטוו להביא, שתמיד יש בה כח סוגלי ורוחני לעצור מגפות, כמו שכתוב 'שים קטורת והולך מהרה', ואחר כך כתוב 'ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה', אותה הקטורת הנחה עכשיו למפייה, כמו שכתוב 'כי יצא הקצף מלפני ה' תחלף הנה'.

מזה אנוהו צריכים ללמוד, שאם ניתנת לאדם מן השמים הזדמנות לשוב בתשובה, והוא לא מנצל אותה, הוא לא יעניש רק על חטאיו, אלא גם על מה שלא שב בתשובה, על מה ש'שפספס' את ההזדמנות.

יום חמישי

אך אפיס - לדוכרי אמת

כשקורח ועדתו חטאו נגד משה רבינו, ביקש משה מהקב"ה 'אל תפן אל מנחתם' - שהקב"ה לא יקבל את הקורבנות שהם הולכים להקריב.

יום ראשון

נשמתו של קורח כחלק נשמתו

קורח היה אדם גדול מאד מנושאי הארון, ולא סתם חלק על משה רבינו, אלא חשב שבאמת יש לו מעלה על משה רבינו.

מרן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' מביא מהאר"י הקדוש, שנשמת הבל הייתה מורכת מ-345 ניצוצות, 37 ניצוצות טובות כמנין 'הבל', ועוד 308 ניצוצות רעות. בתחילה הנשמה של הבל התגלגלה במשה ובקורח, בקורח התגלגלו הניצוצות הרעות שהם בגימטריא 'קרח' [308-], ובמשה התגלגלו כל הניצוצות של הבל - הטובות והרעות, משה בגימטריא 345 כמנין כל הניצוצות, נשמה רבינו תיקן את כולם.

וכותב האר"י, שלאחר שמשם רבינו תיקן את כל נשמת הבל, נתגלגלה בקורח גם נשמת קין. ולכן בא קורח לידי גאווה וטעות, וחשב שאפילו שבהתחלה הוא היה צריך להיות כפוף למשה רבינו, בגלל שבקורח היו רק הניצוצות הרעות של הבל, ובמשה גם הטובות, וראוי שהרע יהיה כפוף לטוב, אבל לאחר שהתגלגלה אצלו גם נשמת קין, טעה לחשוב שהוא יותר חשוב, בגלל שיש לו גם את מעלת הבכור - קין.

אבל הוא לא ידע, שהסיבה שהתגלגלה אצלו נשמת קין, זה לא בגלל חשיבותו, אלא להיפך, בשביל שיביא אותה לתיקונה על ידי שיהיה כפוף למשה, ועל ידי כניעתו למשה, יתקן את הפגם של קין שרצח את הבל.

מוסיף על זה רבינו 'אביר יעקב', שקורח היה צריך לשים לב ש'קרח' ראשי תיבות 'חלק רע קין', שרק החלק הרע של נשמת קין התגלגלה אצלו, ולא החלקים הטובים שבנשמת קין, ורק אם היה נשאר כפוף למשה רבינו היה מתקן את אותם חלקים שצריכים תיקון.

זה מרומז בפסוק 'ויקח קורח' אם נחלק את המילה 'ויקח' לשנים יצא 'וי קח', שלקח רק את חלקי הוי', דהיינו, את החלקים הלא טובים שבקין.

יום שני

קורח וקין נמשלו לשמן

במדרש רבה מובא: אמר רבי לוי, למה חלק קורח על משה? אמר, אני בנם של שמן, בן יצהר', ובכל המשקים שתיתן את השמן, הוא נמצא עליון.

וקשה מאד להבין את דברי המדרש, האם סתם כך, בגלל שדרש את שם אביו 'יצהר' מלשון שמן, משום כך יבוא לחלוק על משה רבינו, שהיה אדון כל הנביאים?

אלא, מסביר מרן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' על פי דברי האר"י הקדוש, שבהתחלה התגלגלו בקורח הניצוצות הלא טובים שבנשמת הבל, ואחר כך התגלגלו אצלו גם החלקים הלא טובים שבנשמת קין. ומאחר וקין היה הבכור, והוא גם היה האדם הראשון שנוול מאיש ואשה, לכן הוא נחשב 'בכור כל הנבראים', ומשום כך דימה את עצמו לשמן שצף מעל כולם.

ורמז יש לזה במילה קין, וגם הגימטריא של 'קרת' זה 'קרח' קין נו"ן היא עולה בגימטריא 'זה יצהר' [317]. ויש עוד רמז בענין זה, שהמילים 'קין בכור' [עם שתי התיבות] עולות בגימטריא 'שמן' [390].

ולפי זה מובן כוונת המדרש: 'ויקח קורח' שלקח רק את החלקים הלא טובים שבהבל, שהם 308 כמנין 'קרח', ואז נוסף לו 'בן יצהר', שהיא נשמת קין שמשולה לשמן - יצהר, כמו שביארנו, וכשראה את זה קורח בעיניו הרוחניות, ראה שהוא 'בן קרת', קרת' ראשי תיבות 'תערובת הבל קין', וגם הגימטריא של 'קרת' זה 'קרח' קין הבל' [505], ולכן חשב שהוא 'בן לוי', כלומר, שתולו בו נשמות שתי האחים קין והבל' בגלל חשיבותו. אבל לא הבין שרק הניצוצות הרעות של קין והבל התגלגלו בו, בשביל שיתקנם, אבל לא על ידי העבודה שלו, ולא בגלל החשיבות שלו, אלא על ידי שיהיה כפוף ובטל למשה רבינו.

יום שלישי

שלושה כללים לבעל תשובה

הקב"ה ברוב רחמיו חפץ בתשובה של כל אחד מישאל,

